

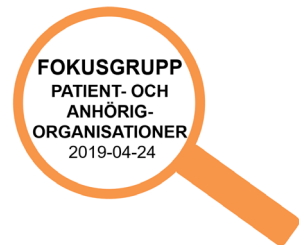

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Workshop - Vårdens fysiska miljöer och framtidens vårdmiljöer

Utveckla vårdens miljöer

**FOKUSGRUPP
PATIENT- OCH
ANHÖRIG-
ORGANISATIONER
2019-04-24**

Workshopar med SWOT-analys inom ramen för Vårduppdraget

SYFTE

Boverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram en nationell vägledning för att utveckla vårdens fysiska miljöer. Syftet är att samla kunskap om hur hög arkitektonisk kvalitet i planering, byggande, inredning, drift och förvaltning av vårdens miljöer kan implementeras. Målgrupp är regioner/landsting, kommuner och berörda privata aktörer. Uppdraget är en del av ett större regeringsuppdrag att förstärka arbetet med arkitektur och gestaltad livsmiljö¹, som fokuserar på gestaltning av vår miljö genom arkitektur, landskapsarkitektur, inredning, konst och design.

METOD

Inom ramen för vårduppdraget skapar vi ett antal fokusgrupper som långsiktigt knyts till uppdraget för att bidra med kunskap och olika perspektiv in i arbetet. Under 2019 och 2020 anordnar vi en första workshop för varje fokusgrupp där vi inhämtar baskunskap. Vår intention är att under 2020 anordna ytterligare workshopar där fokusgrupperna möter varandra så att kunskaper och erfarenheter korsbefruktar varandra.

Workshoparna dokumenteras i ett bildprotokoll utformat enligt Designdialogmetoden². Den samlade kunskap som workshoparna ger används som underlag i fortsatt nätverksarbete och arbetas in i kommande vägledningar kopplade till uppdraget Vårdens miljöer.

1 <https://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2018/04/uppdrag-att-forstarka-arbetet-med-arkitektur-och-gestaltad-livsmiljo/>

2 <https://www.chalmers.se/sv/personal/Sidor/peter-frost.aspx>

Bildprotokoll SWOT-analys.

Fokusgrupp patient- och anhörigorganisationer

FOKUSGRUPPER

Följande fokusgrupper är knutna till arbetet:

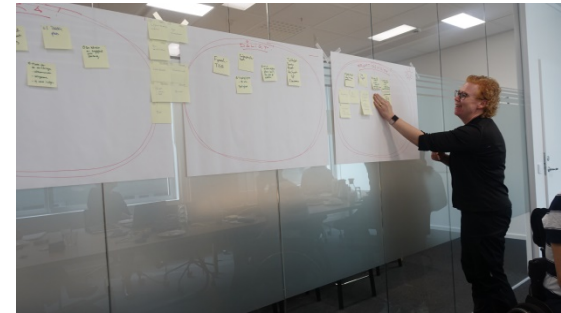
- Experter vårdarkitektur
- Kommuner – vården i stadsplanering
- Patient - och anhörigorganisationer
- Personalrepresentanter
- Privata aktörer - planering, ägande och förvaltning
- Region – planering, ägande och förvaltning
- Statliga myndigheter

FOKUSGRUPP: PATIENT- OCH ANHÖRIGORGANISATIONER

Boverket anordnade den 24 april 2019 en workshop med patient- och med fokus på vårdens fysiska miljöer och vad som är viktigt i framtidens vårdmiljöer, för att ta del av fokusgruppens kunskaper och erfarenheter. Fokus var på nära vård och vårdcentraler, men workshopen ville fånga in deltagarnas reflektioner kring alla typer av vårdmiljöer.

Workshopen bestod av en SWOT-analys³, där frågorna 1-3 besvarades individuellt och fråga 4 i grupp. Vår SWOT-analys innehöll frågor om vad som är bra och dåligt i dagens vårdmiljöer, samt hur deltagarna önskar att det skulle vara i framtiden.

Deltagarna redovisade för varandra genom att sätta upp post-it lappar på väggen och förklara hur de tänkte. I efterhand fick de representanter i fokusgruppen som inte kunde närvara vid workshopen möjlighet att svara skriftligt på motsvarande frågor.

Bildprotokoll SWOT-analys.

³ <https://sv.wikipedia.org/wiki/SWOT-analys>

Vad är viktigt för era medlemmar att det finns i en vårdmiljö?

+ BRA

STRESSÄNKANDE LUGN MILJÖ

En känsla av trygghet och omsorg, och att det är välkomnande. Lugna miljöer att kunna "gå undan på", till exempel ett eget väntrum för barn med psykiska funktionshinder.

HEMLIKNANDE MILJÖ

En hemliknande miljö gällande inredning med rogivande belysning, varma färger, lugn musik och färgglada sjukhuskläder.

MÖJLIGHET TILL UTEVISTELSE

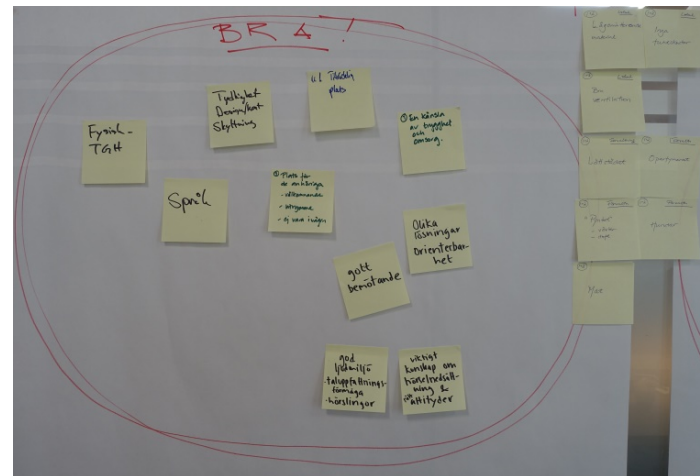
En möjlighet att enkelt ta sig ut och få frisk luft. En park vid sjukhusen är idealt.

HÄLSOSAMMA LOKALER

Lågemitterande material, inga fuktskador och bra ventilation.

GOD FÖRVALTNING

Lättstädad, oparfymerat, gröna växter som inte är allergiframkallande. Inga pälsdjur i de allmänna utrymmena.

Bildprotokoll SWOT-analys.

Vad är viktigt för era medlemmar att det finns i en vårdmiljö?

+ BRA

BRA ORIENTERBARHET

Miljön ska ha lösningar utifrån olika personers förutsättningar. Det är dessutom viktigt att det finns "fysiskt närvarande" personal att ställa frågor till.

TYDLIGT SKYLTTAT OCH ALTERNATIVA KOMMUNIKATIONSMÖJLIGHETER

Tydlig skyltning och att det finns olika kommunikationslösningar och hjälpmedel, som till exempel att kösystemet i anmälningsdisken även är talande eller har en tydlig display.

FYSISKT TILLGÄNGLIG MILJÖ

Att miljön är fysiskt tillgänglig är ett grundläggande krav.

GOD LJUDMILJÖ

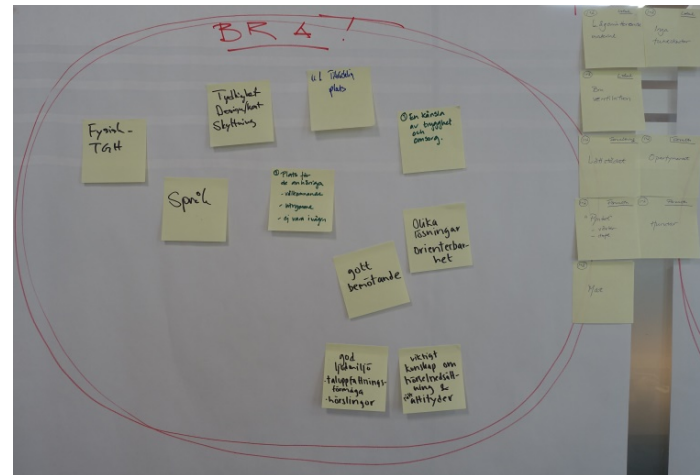
God akustik, bra taluppfattbarhet, tillgängliga hörhjälpmedel (teleslinga).

DESIGN OCH KONST

Utsmyckningar som gör miljöer vackra och konst som verkar lugnande och hjälper till att skingra tankarna.

PLATS FÖR ANHÖRIGA

Gott om utrymme så att närstående och personliga assistenter får plats i till exempel undersökningsrum. Det är viktigt att man inte känner sig i vägen.

Bildprotokoll SWOT-analys.

Vad brukar era medlemmar uppleva för problem i vårdmiljöer?

- DÅLIGT

OTILLGÄNGLIGT OCH OTYDLIGT

Otillgängliga entréer och miljöer, otydlig skyltning och dåliga kontraster, till exempel genom stora glaspartier. Inte behovsanpassat efter individ. Det är bättre att anpassa en del undersökningsrum ordentligt så att det räcker för dem med störst behov, och att inte anpassa andra alls, än att anpassa alla undersökningsrum enligt en norm som inte räcker till för alla.

BRISTANDE FRÅNGÄNGLIGHET

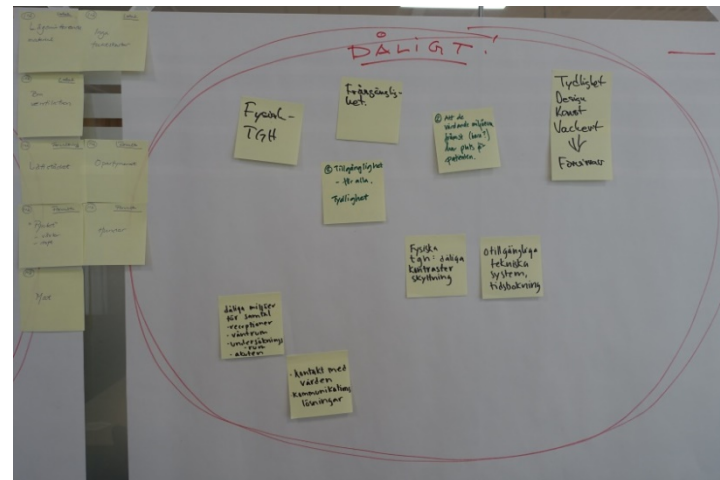
Brister i snabba och tillgängliga utrymningsvägar för funktionshindrade.

OHÄLSOSAMMA MILJÖER

Emitterande material, fuktskador och dålig ventilation. Det saknas kontrollanter som är med i upphandlingsprocesser. Det är svårstädat och saker förvaras inte i stängda skåp, vilket gör att det samlas damm. Vissa växter kan skapa allergier.

ONT OM PLATS

De vårdande miljöerna har främst, eller bara, plats för patienten. Det är trångt och det finns inte plats för anhöriga och personliga assistenter.

Bildprotokoll SWOT-analys.

Vad brukar era medlemmar uppleva för problem i vårdmiljöer?

- DÅLIGT

KOMMUNIKATIONSSVÅRIGHETER

Avsaknad av alternativ kommunikation och otillgängliga tekniska system för tidsbokning och kontakt, till exempel i anmälningsdisken.

DÅLIGA MILJÖER FÖR SAMTAL

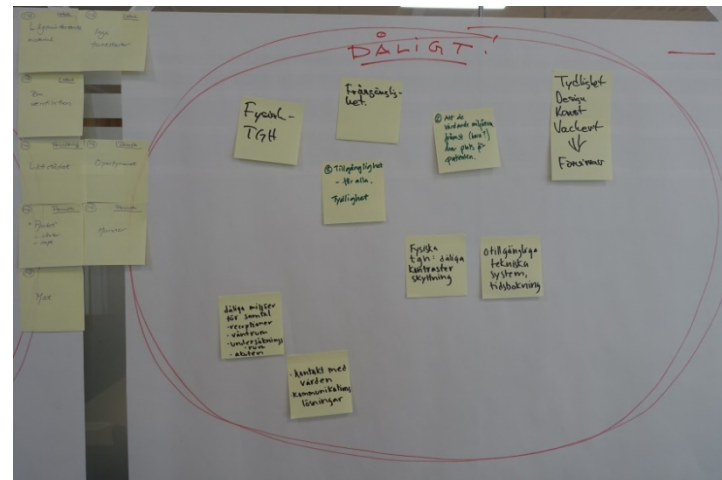
Dålig ljudmiljö i receptioner, väntrum och undersökningsrum. Larm och andra bullerstörningar stressar och skapar problem för hörselskadade.

STRESSIG MILJÖ

Det är rörigt och otydligt. Väntrummen är stressiga och det saknas möjlighet till utevistelse. Detta skapar sammantaget en stressig vårdmiljö.

UTSMYCKNINGAR SOM FÖRVIRRAR OCH SKAPAR OBEHAG

Utsmyckningar kan om de utformas fel förvirra exempelvis hjärnskadade patienter. Konst kan också utsätta patienter för obehag om det konsten föreställer triggare patientens sjukdomstillstånd.

Bildprotokoll SWOT-analys.

”Ett exempel är där kvinnor med livmodercancer går förbi en staty där en kvinna håller upp ett nyfött barn i triumf. Sådana, nästan hånfulla scenarion, går att undvika. Generellt är det ju sådana misstag som går att åtgärda om man låter patienter vara med och bestämma.”

Hur drömmer du om att vårdmiljön ska se ut i **FRAMTIDEN?**

* FRAMTID

STRESSÄNKANDE, LUGNANDE MILJÖ

En känsla av lugn och trygghet samt möjlighet till avskildhet. En färgsättning som skapar lugn och harmoni.

HEMLIK MILJÖ

En varm och hemlik miljö.

VÄLKOMNANDE MILJÖ

Välkomnande entré och anmälningsskylt, en känsla av att någon "ser" en direkt.

BRA DAGSLJUS

Det ska finnas gott om dagsljus, till exempel fönster i varje undersökningsrum.

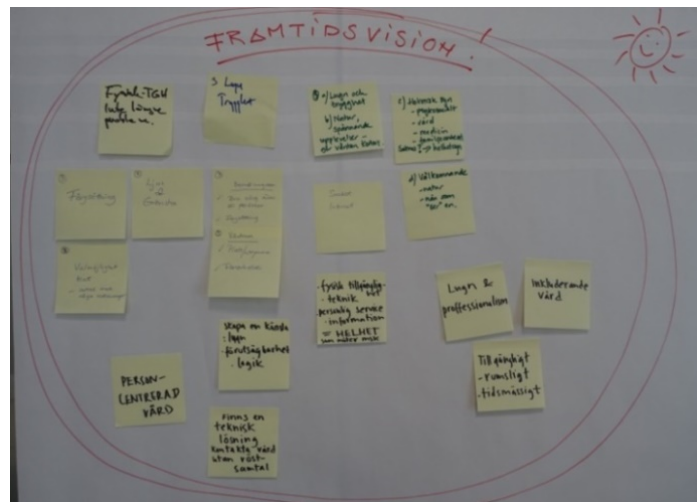
TILLGÅNG TILL GRÖN MILJÖ UTE OCH INNE

Det behöver finnas bra kontakt med grönska och möjlighet att enkelt ta sig ut. Tillgång till terapiträdgård, som till exempel på Orups sjukhuset. Även gröna växter inomhus (ej allergiframkallande).

DISTRAHERANDE OCH STIMULERANDE UPPLEVELSER

Möjlighet till distraktion eller förströelse, som natur och andra upplevelser. Exempelvis porlande vatten eller ett spännande konstverk i anslutning till väntrummet som gör att väntan känns kortare. Det behöver också finnas tillgång till snabbt internet.

"Utformningen av entrén är viktig för att patienten överhuvudtaget ska vilja komma in."

Bildprotokoll SWOT-analys.

Hur drömmar du om att vårdmiljön ska se ut i **FRAMTIDEN?**

* FRAMTID

TYDLIG MILJÖ

En tydlig miljö som är logisk och förutsägbar.

TILLGÄNGLIGT, BÅDE RUMSLIGT OCH TIDSMÄSSIGT

Fungerande fysisk tillgänglighet och inga "osynliga hinder" som till exempel doft och dålig luft. Anpassat efter individen och inte generellt. Väl fungerande kontaktmöjligheter och tekniska lösningar som till exempel möjlighet att kontakta vården via sms (utan röstsamtal).

INKLUDERANDE

En fysisk miljö där aspekterna fysisk tillgänglighet, teknik, personlig service och information är en helhet som möter människan där den är och ger total inklusion.

GOTT OM PLATS

Gott om plats i väntrum, plats för anhöriga i undersökningsrum och plats för förälder att sova över vid behov.

PERSONCENTRERAD OCH HOLISTISK SYN PÅ HÄLSA

Fysiska lokaler som stödjer personcentrerad vård, en holistisk syn på hälsa (till exempel psykosocialt stöd, vård och medicin), samt ett familjecentrerat synsätt.

Bildprotokoll SWOT-analys.

Hur tror du att man kan göra för att det ska bli så?

► MÅLBILD

ANVÄND EVIDENSBASERAD KUNSKAP

Använd tillgänglig kunskap och evidens om läkande miljöer vid utformningen av vårdens miljöer.

ANVÄND GODA EXEMPEL

Ta till sig goda och lärande exempel.

SATSA PÅ KVALITET

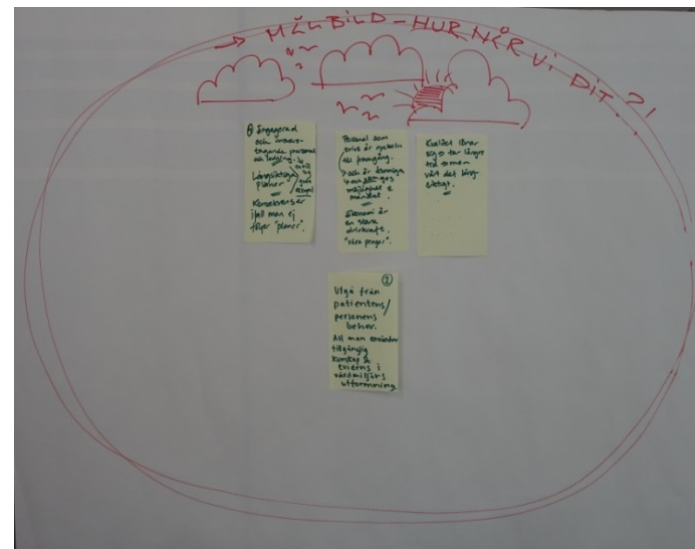
Kvalitet lönar sig. Det tar lång tid i början, men är värt det på lång sikt.

LÅNGSIKTIGA PLANER

Upprätta långsiktiga planer.

KONSEKVENSER OM MAN INTE FÖLJER RÅDANDE RIKTLINJER

Det måste få konsekvenser om man inte bygger enligt de riktlinjer som har tagits fram.

Bildprotokoll SWOT-analys.

Hur tror du att man kan göra för att det ska bli så?

► MÅLBILD

ENGAGERAD, ANSVARSTAGANDE PERSONAL OCH LEDNING

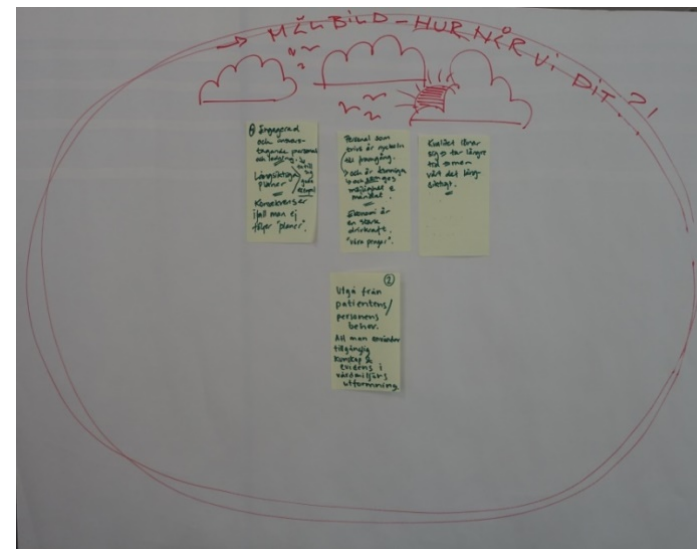
Ledningen ska bjuda in personalen till delaktighet. Personal som trivs, är kunnig och får möjlighet och mandat att påverka den enhet som man arbetar på är nyckeln till framgång.

IMPLEMENTERA BEFINTLIGA REGLER

Säkerställ att de regler och det standardiseringsarbete som finns används. Det är inte brist på kunskap, men man måste börja använda kunskapen nu!

PATIENTCENTRERAT

Lyssna på patienten och utgå från individens behov. Goda ambitioner får inte bara stanna på pappret.

Bildprotokoll SWOT-analys.

"Frågorna om personcentrerad vård stannar oftast på pappret (...) och sker inte ute i världen."

"Det måste pressas på (...) I bilindustrin till exempel om Toyota gör en innovation på sina bilar så tar det i genomsnitt sex månader så har hela bilindustrin anammat samma innovation (...) Inom vården finns det överhuvudtaget ingen implementationstid (...)."

Summering av SWOT-analysen

HEMLIKA MILJÖER

Vårdmiljön ska vara mysigare och mer hemlik jämfört med hur den stela sjukhusmiljön ser ut idag. Varmare färger, rogivande belysning, konst och inredning som påminner om hemmamiljön. Det är viktigt att patienter kan trivas i den miljö som de är tvungna att befinna sig i.

KVALITET

Det är viktigt med kvalitet som håller hela vägen.

KONTAKT MED GRÖNSKA OCH GRÖNA UTEMILJÖER

Vårdmiljön ska ha kontakt med grönska, både inne och ute. Det ska vara lätt att ta sig ut till en omkringliggande grön utemiljö och väntan känns kortare i väntrummet om det finns gröna växter inne, och rummet har kontakt med grönska ute.

DAGSLJUS

Det ska finnas gott om dagsljus, gärna ett fönster i varje undersökningsrum.

ANPASSAT FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Det är grundläggande att miljön är anpassad för synliga och icke-synliga funktionsnedsättningar.

GOD ORIENTERBARHET

Det finns ett stort behov av bättre orienterbarhet i alla vårdmiljöer.

UTSMYCKNINGAR, DESIGN OCH KONST

Möjlighet till distraktion eller förströelse efterfrågas. Utsmyckningar kan verka lugnande och skingra tankar, men de kan även vara förvirrande och skapa obehag.

GOTT OM PLATS

Det är viktigt att det finns plats för anhöriga och eventuella ledsagare så att de kan vara med patienten i alla delar av vårdmiljön, utan att det känns trångt eller att de känner sig i vägen.

Deltagare

Deltog på workshop

Astma och allergiförbundet

Funktionsrätt Sverige

Hörselskadades Riksförbund

NKA - Nationellt kompetenscentrum anhöriga

RBU - Rörelsehindrade barn och ungdomar

Synskadades Riksförbund

Har svarat skriftligt

FUB – för barn, unga och vuxna med
utvecklingsstörning

Riksförbundet HjärtLung

Demensförbundet

Ung cancer